

VÝSLEDKY VYHODNOCENÍ ANALÝZY ŠVP ZŠ Z POHLEDU PODPORY A ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

I ÚVOD

Hlavním cílem analýzy bylo zmapovat pozici čtenářské gramotnosti (ve všech jejích požadavcích a ukazatelích) a její začlenění do školních vzdělávacích programů 150 zkoumaných škol ČR, tj. provést analýzu závazných osnov pro jednotlivé vzdělávací oblasti a k nim náležících vzdělávacích oborů v praxi realizovaných formou vyučovacích předmětů.

Pro hodnocení ŠVP z hlediska podpory rozvoje čtenářské gramotnosti byl pracovní skupinou PedF UK¹ vytvořen základní nástroj hodnocení, který vychází z definice pojmu „čtenářská gramotnost“ (dále jen ČG)². Rámcově stanovený obsah základních rovin ČG byl podrobněji rozpracován a charakterizován vymezením jeho jednotlivých projevů do podoby kritérií. Tato kritéria byla dále upřesněna v tzv. indikátorech, které se staly klíčovým ukazatelem požadavků stanovených pracovní skupinou č. 1 na začlenění ČG do jednotlivých ŠVP.

Pracovní skupina klíčové aktivity 1 byla tvořena týmem, který připravil výchozí podklady pro vyhodnocování ŠVP, a dále týmem hodnotitelů, jejichž úkolem bylo vyhledat a zaznamenat výskyt jednotlivých indikátorů v konkrétních ŠVP vybraných škol a provést následnou srovnávací analýzu.

Výchozím materiálem pro vlastní analýzy ŠVP s definováním požadavků na rozvoj čtenářské gramotnosti se staly následující podklady:

Tabulka rovin TR(1) pokrývá požadavky pro žáky 1.- 3. ročníku a je rozdělena do 7 základních rovin ČG (k původně vymezeným rovinám byla přičleněna další rovina - Technika čtení a psaní).

Tabulka rovin TR(2) vymezuje požadavky pro žáky 4.- 5. ročníku a je rozdělena do 6 základních rovin ČG.

Vlastní výsledky analýz jednotlivých ŠVP byly hodnotiteli zaznamenávány do tzv. „**hodnotitelských tabulek**“ **TH(1), TH(2), TH(3)**:

Tabulka TH(1) pro 1. vzdělávací období a **tabulka TH(2)** pro 2. vzdělávací období sloužila hodnotitelům k zaznamenávání výsledků porovnání požadavků na ČG s obsahy jednotlivých částí konkrétních ŠVP. Každá z částí ŠVP se hodnotila samostatně.

---

¹ Pracovní skupina projektu OP VK „Rozvoj čtenářských kompetencí v prostředí inkluzivní školy“, Aktivita 1

² Vymezení pojmu ČG vychází z dokumentu Studie Čtenářská gramotnost v RVP ZV a možnosti jejího rozvíjení. Dokument byl zpracován odborným panelem pro čtenářskou gramotnost zřízeným Výzkumným ústavem pedagogickým v rámci úkolu „Podpora gramotnosti žáků“ v r. 2010.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tabulka TH(3) byla určena k zaznamenávání aspektů ČG v průřezových tématech, pokud byly v ŠVP obsahy průřezových témat podrobněji rozpracovány.

II POPIS PRACOVNÍHO POSTUPU HODNOTITELŮ

Analýza ŠVP byla rozdělena do tří samostatných oddílů. Pro každý oddíl byl vypracován samostatný tabulkový záznam a byla použita tabulka pro příslušné vzdělávací období (viz hodnotitelské tabulky TH(1), TH(2) pro oddíly A,B a tabulka TH(3) pro oddíl C).

A oddíl   Obecná analýza výchovných a vzdělávacích strategií

1. část – Pojetí a cíle základního vzdělávání

2. část – Klíčové kompetence

B oddíl   Analýza vzdělávací oblasti Český jazyk a literatura

C oddíl   Průřezová témata

Hodnotitelé používali tabulky roviny pro příslušná vzdělávací období TR(1) a TR(2), které porovnávali v jednotlivých indikátorech s obsahem textu příslušné části zkoumaného ŠVP ZŠ. Postup práce v 1. a ve 2. vzdělávacím období byl principiálně totožný.

Pro vyhodnocení **A oddílu Obecná analýza** hodnotitel porovnával postupně obě části ŠVP s tabulkou rovin TR(2) a zapisoval do příslušné hodnotitelské tabulky TH(2).

Pro vyhodnocení **B oddílu Analýza vzdělávací oblasti Český jazyk a literatura v 1. vzdělávacím období** hodnotitel srovnával danou část ŠVP s tabulkou TR(1), a výsledky zapisoval do příslušné hodnotitelské tabulky TH(1).

Pro vyhodnocení **B oddílu Analýza vzdělávací oblasti Český jazyk a literatura v 2. vzdělávacím období** hodnotitel dále srovnával danou část ŠVP s tabulkou TR(2), a výsledky zapisoval do příslušné hodnotitelské tabulky TH(2).

Každý z jednotlivých indikátorů se mohl v dané zkoumané části konkrétního ŠVP vyskytnout ve 2 úrovních:

- indikátor je obsažen
- indikátor se nevyskytuje

Hodnotitel vždy označil výskyt daného indikátoru křížkem.

Zaznamenávání „Příkladů dobré praxe“

Příklady dobré praxe se obsahově měly vztahovat k jednotlivým posuzovaným rovinám. Cílem jejich záznamu bylo zpracovat zásobník inspirativních nápadů. Hodnotitelé v případě výskytu, zaznamenávali jednotlivé příklady dobré praxe do příslušných hodnotitelských tabulek (sloupec "Poznámky").

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

III PŘEDSTAVENÍ DÍLČÍCH VÝSLEDKŮ ANALÝZY

Celkovému prozkoumání a vyhodnocení bylo podrobena 150 ŠVP ze Středočeského, Jihomoravského, Královehradeckého a Pardubického kraje. Při vyhodnocování ŠVP se však ukázalo, že některé z vybraných ŠVP neobsahovaly všechny námi vymezené oblasti. Jak se ukázalo, v některých ŠVP chyběla část, kde byly vymezeny Výchovné a vzdělávací strategie (A oddíl), něco chyběla oblast Český jazyk a literatura pro některýc z ročníků (B oddíl), či nebyly zpracovány průřezová témata (C oddíl).

Pro výpočet procentuálního záznamu výskytu hodnocených indikátorů v jednotlivých oblastech se proto vycházelo ze skutečného počtu ŠVP, kde bylo možné příslušnou oblast vysledovat.

A oddíl: Obecná analýza (Výchovné a vzdělávací strategie)

Tabulka TH2(A)

Počet hodnocených ŠVP: 100

V rovině "Vztah ke čtení" byly nejvíce zastoupeny indikátory B1 (96,3%), A1 (62,9%) a D2 (62, 9%). V této rovině ve vztahu k Výchovným a vzdělávacím strategiím je tedy věnována výrazná pozornost především oblasti vnímání čtení jako nástroje získávání informací, dále pak podpoře čtení jako volno časové aktivity žáků a seberealizaci žáka prostřednictvím četby.

Z pohledu výskytu indikátorů je opomíjena podpora denní četby a vedení si záznamu o četbě A2 (14,8%).

V rovině "Porozumění" byly nejvíce zastoupeny indikátory A1 (55,6%) a A2 (40,7%), které jsou zaměřené především na práci s explicitně vyjádřenými informacemi. V malé míře byly zastoupeny indikátory A4 (22,2%) a A5 (22,2%), zaměřující se na práci s otázkami a na porozumění významu neznámých slov.

V rovině "Vyvozování" byl procentuální výskyt všech zkoumaných indikátorů poměrně nízký. Nejvíce zastoupeny byly indikátory B1 (33,3%) a E1 (33,3%), tzn. indikátory, zaměřené na práci s hlavní myšlenkou textu a na konfrontaci vlastního pohledu na text s pohledem a vnímáním ostatních spolužáků.

V rovině "Metakognice" byly překvapivě zastoupeny všechny indikátory. Nejvíce se objevoval indikátor A1 (44,4%), tj. indikátor zaměřený na výběr textů dle záměru žáka a zdůvodnění této volby. Opomíjena byla obhajoba volby čtenářské strategie v indikátoru C1 (11, 1%).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V rovině "Sdílení" se ve všech hodnocených ŠVP objevil indikátor C1 (100%), dále byl vysoce zastoupen také indikátor B1 (85,1 %). Tyto indikátory odkazují k seznamování žáků se základními pravidly komunikace a k dovednosti srozumitelně formulovat myšlenky z pohledu ostatních žáků. Opomíjena byla práce s textem ve smyslu posouzení věrohodnosti příběhu (indikátor D1).

V rovině "Aplikace" se ze všech tří indikátorů nejméně vyskytl indikátor B2 (33,3%), který poukazuje na to, že žáci jsou pouze v menší vedeni ke kritickému přístupu k mediálním informacím. Naopak výskyt ostatních dvou indikátorů (A1, B1) ukazuje na to, že žáci jsou vedeni ke čtení praktickému, věcnému i zážitkovému, dále, že jsou podněcováni využívat informace z textu v reálném životě.

B oddíl: Analýza vzdělávací oblasti Český jazyk a literatura

Analýza 1. vzdělávacího období (TH1)

1. ročník, Tabulka TH1(B1)

Počet hodnocených ŠVP: 112

V rovině "Technika čtení" se nejvíce vyskytovaly indikátory A1, A2, B1 (všechny zastoupeny 83,3%). Tyto indikátory zohledňují rozvíjení percepčních předpokladů (rozvoj sluchové analýzy a syntézy), seznamování žáků s grafickým kódem a propojování hlásky a písmene, dále vyjadřují také obecně známé požadavky na technickou stránku čtenářského výkonu (plynulé čtení, s vhodnou intonací a frázováním). Dále byly poměrně vysoce zastoupeny indikátory odkazující na integraci čtení a psaní do jednoho funkčního celku. Sporadicky se vyskytl indikátor D1, který zahrnuje volbu vlastní čtenářské strategie k dekódování (pouze 3,3%). Obecně je možno říci, že je malá pozornost věnována také "čtení potichu". Žáci jsou sporadicky seznamováni s různými postupy (hláskováním, slabikováním) a zřídka je jim tedy umožněna volba různých postupů (indikátor D2).

V rovině "Vztah ke čtení" byl výskyt všech indikátorů vyrovnaný a pohyboval se okolo 50%. Výjimku tvoří indikátory A1 (3, 3%) a C2 (5,3%), které odkazují k výběru strategií dle žánrů a dále motivují žáka, aby různými způsoby prokazoval kladný vztah ke čtení.

V rovině "Porozumění textu" se ukázaly nízké výsledky ve všech indikátorech. Výjimku tvořil indikátor A5 (73,3%), kdy je žák veden ke stručnému převyprávění textu. Dále indikátor a C1 (63,3%), který se zabývá rozlišením formální stránky čteného textu.

V rovině "Vyvozování" se ukázaly nízké výsledky ve všech indikátorech. Indikátory A1 a A5 se v žádném z hodnocených ŠVP nevyskytly.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V rovině "Metakognice" se ukázaly nízké výsledky ve všech indikátorech. Práce s významovým kontextem (indikátor C1) se nevyskytl v žádném ŠVP. Výrazněji byl zastoupen indikátor D1 (23, 3%), kdy jsou žáci vedeni k hodnocení výsledků vlastní práce.

V rovině "Sdílení" se nejvíce vyskytovaly indikátory A2 (60%), C1 (63,3%). Tyto indikátory odkazují k pozornému naslouchání čteného textu a rozvíjení komunikačních dovedností. Práce s rozlišováním mezi fikcí a realitou (indikátor B2) se nevyskytl v žádném ŠVP.

V rovině "Aplikace" byl výskyt všech indikátorů vyrovnaný a pohyboval se v rozmezí 30 až 40%. Výjimku tvořil indikátor B3 (16,7%), který odkazuje na sporadické využívání práce s dalšími informačními zdroji.

Analýza 1. vzdělávacího období (TH1)

2. ročník, Tabulka TH1(B2)

Počet hodnocených ŠVP: 123

V rovině "Technika čtení" se nejvíce vyskytovaly indikátory A1 (84,4 %), A2 (93%), B1 (93,8%). Tyto indikátory zohledňují rozvíjení percepčních předpokladů (rozvoj sluchové analýzy a syntézy), seznamování se s grafickým kódem a propojování hlásky a písmene, dále vyjadřují obecně známé požadavky na technickou stránku čtenářského výkonu (plynulé čtení, s vhodnou intonací a frázováním). Dále jsou poměrně vysoce zastoupeny indikátory odkazující na integraci čtení a psaní do jednoho funkčního celku. Sporadicky se vyskytly indikátory D1, D2 (oba 15,6%), které zahrnují volbu vlastní čtenářské strategie k dekódování. Žáci jsou sporadicky seznamováni s různými postupy (hláskováním, slabikováním) a zřídka je jim tedy umožněna volba různých postupů (indikátor D2).

V rovině "Vztah ke čtení" byl výskyt všech indikátorů vyrovnaný a pohyboval v rozmezí 50 - 70%. Výjimku tvořily indikátory A1 (31,3%) které ukazují, že je poněkud opomíjena vlastní volba různých strategií dle literárního žánru a charakteru čteného textu. Na rozdíl od 1. ročníku se již vyskytuje indikátor C2, který motivuje žáka, aby různými způsoby prokazoval kladný vztah ke čtení.

V rovině "Porozumění textu" se na rozdíl od 1. ročníku ukázaly výsledky ve všech indikátorech poměrně vysoké (50% - 80%). Výjimku tvořil indikátor A1 (15, 7%), který ukazuje na to, že žáci nejsou dostatečně vedeni k vyhledávání informací, explicitně v textu uvedených. Pozitivní však je, že ve 2. ročníku je rozvíjení dovedností v této rovině věnována (na rozdíl od 1. ročníku) již výraznější pozornost.

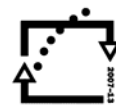
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přestože v rovině "Vyvozování" jsou výsledky poměrně nízké, již se ukázaly vyšší než v 1. ročníku. Nejméně jsou zastoupeny indikátory A2 (3, 1%) a A5 (6, 3%), které rozvíjejí u dětí schopnost porovnávat a vyvozovat jednoduché závěry.

V rovině "Metakognice" se ukázaly nízké výsledky ve všech indikátorech. Práce s významovým kontextem (indikátor C1) se vyskytl pouze ve 3,1% hodnocených ŠVP.

V rovině "Sdílení" se nejvíce vyskytovaly indikátory A2 (65,6%), C1 (68,8%). Tyto indikátory odkazují k pozornému naslouchání čteného textu a rozvíjení komunikačních dovedností. Práce s rozlišováním mezi fikcí a realitou (indikátor B2) se nevyskytl v žádném ŠVP.

V rovině "Aplikace" byl výskyt všech indikátorů vyrovnaný a pohyboval se v rozmezí 30 až 50%. Nejvíce byl zastoupen indikátor B1 (50%), který směřuje k využití informací získaných aktivním poslechem předčítaného textu.

Analýza 1. vzdělávacího období (TH1)

3. ročník, Tabulka TH1(B3)

Počet hodnocených ŠVP: 132

V rovině "Technika čtení" se v porovnání s předchozími ročníky objevuje poměrně vysoce zastoupen indikátor C1 (82,9%), který ukazuje na to, že je věnována pozornost rozvoji dovednosti "čtení potichu" s důrazem na porozumění čteného textu. Také ostatní indikátory byly poměrně hojně zastoupeny. Výjimku tvořil indikátor D2 (34, 3%), který má přímou souvislost s rozvojem dekódování a jeho výskyt se jeví jako aktuální spíše u žáků nižších ročníků.

V rovině "Vztah ke čtení" byl výskyt všech indikátorů vyrovnaný a pohyboval v rozmezí 50 - 80%. Nejvíce byly zastoupeny indikátory B1 (88,6%) a B2 (82,9%), které odkazují na to, že žáci jsou nenásilnou formou vedeni k rozlišování některých slohových útvarů a žánrů.

V rovině "Porozumění textu" se na rozdíl od 1. ročníku ukázaly výsledky ve všech indikátorech poměrně vysoké (50 - 90%). Výjimku tvořil indikátor A3 (40%), který ukazuje na to, že žáci nejsou dostatečně vedeni k odlišování podstatných a okrajových informací v textu uvedených.

V rovině "Vyvozování" se ukázaly výsledky výrazně vyšší než v 1. a 2. ročníku. Nejméně jsou zastoupeny indikátory A2 (22,9%) a A5 (22,9%), které ukazují na to, že žáci se méně zaměřují pozornost na vyhodnocování jednání postav a dále, že žáci nejsou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dostatečně podněcování k tomu, aby přemýšleli o pravděpodobnosti událostí a posuzovali jejich věrohodnost.

Přestože se v rovině "Metakognice" ukázaly nízké výsledky ve všech indikátorech, byly tyto výsledky vyšší než v období 1. a 2. ročníku. Objevila se zde tedy vzrůstající tendence. Indikátor C1 (práce s významovým kontextem) se vyskytl pouze v malé míře v 17,1% hodnocených ŠVP.

V rovině "Sdílení" se nejvíce vyskytovaly indikátory A1 (65,7%), A2 (71,4%) a C1 (80%). Tyto indikátory odkazují k sdílení prožitků a zážitků z četby s ostatními žáky a učitelem a k rozvíjení schopnosti komunikace na základě četby.

V rovině "Aplikace" byl výskyt indikátorů (A1, B1, B2) vyrovnaný a pohyboval se v rozmezí 60 až 70%. Výjimku tvořil indikátor B3 (42,9%), který odkazuje na ověřování si informací také v dalších informačních zdrojích.

Analýza 2. vzdělávacího období (TH2)

4. ročník, Tabulka TH2 (B4)

Počet hodnocených ŠVP: 134

V rovině "Vztah ke čtení" byl výskyt všech indikátorů vysoký a pohyboval v rozmezí 60 - 90%. Nejméně byly zastoupeny indikátory D1 (42,9%) a D2 (51,4%), které ukazují na to, že v porovnání s ostatními indikátory v této rovině, není tolik věnována pozornost rozvíjení čtenářského chování a postojů.

V rovině "Porozumění textu" se ukázaly výsledky ve všech indikátorech poměrně vysoké (60 - 90%). Výjimku tvořil indikátor A4 (28,6%), který ukazuje na to, že žáci nejsou dostatečně vedeni k formulování otázek zjišťujících doslovné informace z textu.

V rovině "Vyvozování" se ukázaly výsledky výrazně nevyrovnané. Nejvíce byl zastoupen indikátor B1 (82,6%), který se zaměřuje na práci s hlavní myšlenkou a poselstvím textu. Ostatní indikátory však vykazovaly výskyt pod 40%. Pouze sporadicky se vyskytl indikátor B3 (11,4%), který se zaměřuje na formulaci vlastních hypotéz a ověřování těchto hypotéz.

V rovině "Metakognice" se ukázaly poměrně nízké výsledky ve všech indikátorech. Pouze sporadicky se vyskytl indikátor C1 (2,9%), což ukazuje na to, že žáci nejsou dostatečně vedeni k tomu, aby vysvětlili volbu své čtenářské strategie.

V rovině "Sdílení" se ukázaly výsledky ve všech indikátorech poměrně vysoké. Výjimku tvořily indikátory C2 (8,6%), D1 (31,4%). Tyto indikátory odkazují na to, že žáci nejsou

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dostatečně vedeni k uvědomění si názorové a postojevé plurality; pozornost není také příliš věnována podpoře aktivního zájmu o četbu druhých.

V rovině "Aplikace" byl výskyt indikátorů (A1, B1) vyrovnaný a pohyboval se v rozmezí 70 až 80%. Výjimku tvořil indikátor B2 (28,6%), který ukazuje na to, že žáci nejsou dostatečně vedeni ke kritickému přístupu k mediálním informacím.

Analýza 2. vzdělávacího období (TH2)

5. ročník, Tabulka TH2 (B5)

Počet hodnocených ŠVP: 132

V rovině "Vztah ke čtení" byl výskyt všech indikátorů vysoký a pohyboval v rozmezí 50 - 90%. Nejméně byly zastoupeny indikátory D1 (51,4%) a D2 (57,1%), které ukazují na to, že v porovnání s ostatními indikátory v této rovině, není tolik věnována dostatečná pozornost rozvíjení čtenářského chování a postojů.

V rovině "Porozumění textu" se ukázaly výsledky ve všech indikátorech poměrně vysoké (60 - 90%). V porovnání s výsledky analýzy 4. ročníku vzrostla hodnota indikátoru A4 (34,3%), což ukazuje na to, že se žáci v tomto ročníku již více zaměřují na práci s otázkami ve vztahu k čtenému textu. Přesto tento indikátor, v porovnání s ostatními indikátory v rovině, je stále málo zastoupen.

V rovině "Vyvozování" se ukázaly výsledky výrazně nevyrovnané. Nejvíce byl zastoupen indikátor B1 (91,4%), který se zaměřuje na práci s hlavní myšlenkou a poselstvím textu. Ostatní indikátory však vykazovaly výskyt pod 50%. Pouze sporadicky se vyskytl indikátor E1 (17,1%), který se zaměřuje na užívání konfrontačních prostředků mezi vlastním pohledem na text a nazíráním ostatních žáků.

V rovině "Metakognice" se ukázaly poměrně vyrovnané výsledky v indikátorech A1, A2 a B1 (40- 50%). Pouze sporadicky se opakovaně vyskytl indikátor C1 (5,7%), což ukazuje na to, že žáci stále nejsou dostatečně vedeni k tomu, aby vysvětlili volbu své vlastní čtenářské strategie.

V rovině "Sdílení" se ukázaly výsledky ve všech indikátorech poměrně vysoké. Výjimku tvořily opět indikátory C2 (20,0%), D1 (31,4%), i když došlo v porovnání se 4. ročníkem k nárůstu hodnoty v indikátoru C2. Tyto indikátory odkazují na to, že žáci nejsou dostatečně vedeni k uvědomění si názorové a postojevé plurality a aktivně se zajímá se o četbu druhých.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V rovině "Aplikace" byl výskyt všech indikátorů vyrovnaný a pohyboval se v rozmezí 60 až 80%. Oproti 4. ročníku došlo k nárůstu indikátoru B2 (57,1%), který ukazuje na podporu kritického přístupu k mediálním informacím.

C oddíl: PRŮŘEZOVÁ TÉMATA (TH3)

Tabulka TH3(1a); TH3(1b); TH3(1c); TH3(2d); TH3(2e)

Hodnocení průřezových témat bylo sledováno v obou vzdělávacích obdobích. Záznamy hodnocení 1. vzdělávacího období jsou uvedeny v tabulkách TH3(1a); TH3(1b); TH3(1c); záznamy hodnocení pro 2. vzdělávací období obsahují tabulky TH3(2d); TH3(2e).

Obecně je možno říci, že indikátory napříč všemi rovinami se objevovaly nejvíce v průřezovém tématu Osobnostní a sociální výchova (OSV), přičemž výskyt indikátorů v tomto průřezovém tématu vykazoval od 1. do 4. ročníku spíše vzrůstající tendenci. Naopak v 5. ročníku se indikátory rovin čtenářské gramotnosti v průřezovém tématu OSV vyskytovaly v porovnání s ostatními ročníky spíše méně.

Ve 4. a 5. ročníku se v průřezových tématech Multikulturní výchova (MV) a Mediální výchova (MDV) výrazněji objevují některé indikátory ze sledovaných rovin Vztah ke čtení a Porozumění textu.

V ostatních průřezových tématech se obsahy indikátorů sledovaných rovin vyskytují pouze sporadicky, anebo se vůbec nevyskytují.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

IV ZÁVĚR

Z výsledků Obecné analýzy (Výchovné a vzdělávací strategie) vyplynulo, že pozornost je cílená především k rozvíjení v rovinách "Vztah ke čtení", "Sdílení" a "Aplikace". Toto tvrzení však nelze generalizovat, protože také některé z indikátorů ve výše uvedených rovinách jsou zastoupeny spíše v menší míře. Obecně lze říci, že menší pozornost je věnována rovinám "Porozumění textu", „Vyvozování“ a „Metakognice“.

Z analýzy předmětu Český jazyk a literatura v 1. vzdělávacím období vyplynulo, že zvýšená pozornost je věnována rovině Technika čtení, avšak některé z významných indikátorů se zde objevují také pouze sporadicky. Jedná se zejména o využívání vlastních čtenářských strategií na úrovni dekodování. V 1. a 2. ročníku bylo dále zjištěno, že je upřednostňováno hlasité čtení na úkor rozvíjení dovednosti tzv. „tichého čtení“. Tomu je věnována pozornost až ve 3. ročníku.

Obecně není v 1. ročníku věnována pozornost práci s textem na úrovni rozvíjení porozumění; indikátory v rovině „Vyvozování“ se vyskytovaly v 1. a 2. ročníku velice zřídka. Jako pozitivní se ukázalo, že ve 3. ročníku se výuka začíná postupně zaměřovat na rozvíjení dovedností v této rovině. Domníváme se však, že pro efektivní rozvoj čtenářských kompetencí žáka je klíčové, aby se žáci systematicky setkávali s rozvojem vyšších čtenářských dovedností již od 1. ročníku.

Z analýzy předmětu Český jazyk a literatura v 2. vzdělávacím období vyplynulo, že žáci nejsou dostatečně motivováni k pravidelným návštěvám knihovny a nejsou dostatečně podporováni ve svých volno-časových aktivitách ve vztahu ke čtení a k rozvoji čtenářství (rovina „Vztah ke čtení“).

V rovině Porozumění bylo zjištěno, že není věnována dostatečná pozornost v oblasti tzv. práce s otázkami. V rovině „Vysuzování“ byl zjištěn nedostatečný prostor pro formulaci vlastních hypotéz a následné ověřování správnosti těchto hypotéz. Žáci jsou také méně motivováni k tomu, aby přemýšleli nad pravděpodobností událostí a posuzovali věrohodnost příběhu. Nedostatečně také konfrontují vlastní pohled na text s pohledem ostatních spolužáků.

V rovině „Metakognice“ výrazně chybí práce s obhajobou volby vlastní čtenářské strategie.

Z analýzy roviny „Sdílení“ vyplynulo, že žáci nejsou dostatečně vedeni k uvědomění si názorové a postoje plurality v souvislosti s vnímáním textu ostatními spolužáky.

V rovině „Aplikace“ byla zjištěna menší míra rozvíjení kritického přístupu u žáků 4. ročníku.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍLOHY

1. Tabulka rovin pro 1. vzdělávací období TR(1)
2. Tabulka rovin pro 2. vzdělávací období TR(2)
3. TABULKY HODNOCENÍ - výsledky analýz ŠVP (11 tabulek)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ